

บทที่ ๓

ความแตกต่างระหว่างเพศกับการกำหนดความแตกต่างทางสังคม

ปัญหาความยุติธรรมทางเพศมักจะอ้างโดยเกี่ยวโยงกับความเสมอภาคทางเพศ และความเสมอภาคทางเพศมักอ้างกันว่าควรมีหรือไม่ควรมีโดยดูจากความแตกต่างทางเพศ แต่ถึงแม้ว่าความแตกต่างทางเพศจะเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ก็ยังคงเป็นปัญหาว่าความแตกต่างนั้นควรนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าบุรุษกับสตรีไม่ควรมีความเสมอภาคกันหรือไม่ ความแตกต่างทางเพศเป็นเหตุผลที่จะทำให้เพศหนึ่งได้เปรียบกว่าอีกเพศหนึ่งในทางสังคมหรือศีลธรรมหรือไม่ การเข้าถึงความเสมอภาคจำเป็นต้องกำจัดข้อแตกต่างทางเพศก่อนหรือไม่ ถ้าต้องกำจัดจะมีวิธีการอย่างไร เหล่านี้เป็นปัญหาที่พวกสตรีนิยมแบบต่าง ๆ นำมาโต้แย้งกัน ดังนั้นปัญหาที่เป็นพื้นฐานของปัญหาสตรีนิยมจึงได้แก่ปัญหาเรื่องความแตกต่างทางเพศ นักปรัชญาจำเป็นต้องชี้ว่าความแตกต่างทางเพศนั้นสำคัญเพียงไร เพศเป็นคุณสมบัติจำเป็นของบุคคลหรือไม่ มีลักษณะเฉพาะที่ควรถือเป็นข้อกำหนดให้เพศหนึ่งได้เปรียบอีกเพศหนึ่งโดยสังคมยอมรับความได้เปรียบนั้นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่

๑. ความแตกต่างระหว่างเพศ

เราอาจแบ่งแนวความคิดที่พูดถึงความสำคัญของความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงออกได้เป็น ๔ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

๑.๑ กลุ่มเกลียดสตรี (misogynists) กลุ่มนี้มีความเชื่อว่าหญิงนั้นต่ำกว่าชายทั้งในแง่สติปัญญาและศีลธรรม การกดขี่สตรีให้ต่ำกว่าชายดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ทรรศนะดังกล่าวนี้ได้พูดถึงมาบ้างแล้ว เช่น ทรรศนะของรุสโซหรือคานท์ เป็นต้น

๑.๒ กลุ่มสตรีนิยมแบบเก่า (traditional feminist) กลุ่มนี้มีลักษณะตรงข้ามกับกลุ่มแรกคือถือว่าความแตกต่างทางเพศเป็นความแตกต่างทางร่างกาย

เท่านั้น แต่ยังไม่มียผลงานวิจัยใด ๆ ที่แสดงว่าความแตกต่างกึ่งกล่าวมีผลต่อความแตกต่างด้านอื่นด้วย ดังนั้นความแตกต่างทางเพศจึงเป็นสิ่งที่เราไม่ต้องคำนึงถึง ลักษณะต่าง ๆ เช่น ความรู้สึก เหตุผล ศิลธรรม ไม่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางเพศเลย

๑.๓ กลุ่มที่คิดว่าความแตกต่างทางเพศเป็นสิ่งสำคัญและ เป็นตัวกำหนดความแตกต่างทางสังคมแต่ความแตกต่างทางสังคม เป็นสิ่งที่ขจัดได้โดยขจัดความแตกต่างทางเพศ การกำจัดความแตกต่างทางเพศเพื่อไม่ให้เกิดเงื่อนไขที่สังคมจะนำมาสร้างเป็นสถาบันเพื่อกดขี่ทางเพศได้ พวกนี้มีชื่อว่าสตรีนิยมหัวรุนแรง (radical feminist) เป็นพวกที่ต้องการสร้างสังคมไร้ความแตกต่างทางเพศ (non sexist society) คือสังคมมีความแตกต่างทางเพศไม่ใช่ เรื่องที่สังคมจะให้ความสำคัญพิเศษอีกต่อไป สำหรับกลุ่มนี้การสร้างความเสมอภาคทางเพศ เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเสมอภาคทางสังคม นักคิดสำคัญในกลุ่มนี้เช่น Shulamith Firestone และ Ti-Grace Atkinson เป็นต้น

๑.๔ กลุ่มที่คิดว่าชายกับหญิงมีความแตกต่างกันแต่ไม่เห็นด้วยกับการกดขี่ทางเพศ ความคิดเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศในกลุ่มนี้ที่สำคัญมี ๒ ความคิดคือ ความคิดของ Christine Garside ใน "Women and Persons" และทฤษฎีของ Alison Jaggar ใน "On Sexual Equality" สองคนนี้มีทฤษฎีเหมือนกันในข้อที่ว่ามีความแตกต่างทางเพศระหว่างหญิงกับชาย มีสิ่งที่เรียกว่า analytical properties ของหญิง แต่มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องที่ว่าอะไรเป็น analytical property นี้

Garside มีความเห็นว่าหญิงกับชายแตกต่างกันเป็น ๒ ขั้ว ซึ่งใช้ศัพท์เรียกว่า sexual polarity หญิงกับชายจะต้องต่างกันเสมอแม้เมื่อหญิงเป็นอิสระจากการกดขี่แล้วก็ตาม ไม่ต้องกลัวว่าความแตกต่างทางเพศจะหมดสิ้นไป Garside เรียกคุณสมบัติที่ทำให้แตกต่างนี้ว่า normical properties คือคุณสมบัติที่เป็นของหญิงอย่าง analytical Garside ได้ระบุคุณสมบัติเหล่านี้ว่า ได้แก่ ชนิดของร่างกาย ความที่เคยอยู่ในสังคม ซึ่งถือชายเป็นใหญ่ ความที่เคยมีแบบฉบับของหญิง ประสบการณ์ในปัจจุบันในฐานะเป็นหญิง

ความมีอนาคตที่จะหลุดพ้นจากการถูกกดขี่เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้จะทำให้หญิงยังคงเป็นหญิงเสมอแม้จะพ้นจากการกดขี่ทางเพศแล้วก็ตาม

Jagger มีความเห็นว่าคุณสมบัติเชิงวิเคราะห์ (analytic) ของหญิงได้แก่การเป็นผู้หญิง เราจะเห็นว่าคำนิยามนี้เป็นข้อความเชิงวิเคราะห์เพราะมันเป็นการพูดซ้ำ แต่ Jagger ต้องการชี้ว่านอกจากคุณสมบัตินี้ซึ่งเป็นทั้งเงื่อนไขจำเป็นและเงื่อนไขเพียงพอแล้ว คุณสมบัตินี้ที่ Garside อ้างมาว่าเป็นคุณสมบัติเชิงตีค่า นั้นไม่ใช่ข้อความเชิงวิเคราะห์ เพราะเขาเห็นว่าสตรีไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติเหล่านั้นก็ยังนับเป็นสตรีได้ คุณสมบัติเชิงตีค่า ที่เป็น analytic มีอยู่ข้อเดียวคือ ชนิดของร่างกาย แต่ Jagger ก็ได้ตีความคำว่าบุคคล เฉพาะแก่ร่างกายเท่านั้น เขาหมายถึงความมีสติปัญญาสมบูรณ์ด้วย คือคิดในแง่ที่ประเมินค่ามากกว่าร่างกายล้วน ๆ ดังนั้นเมื่อการขาดคุณสมบัตินี้ยังทำให้คนที่ เป็นบุคคลเพศหญิง เป็นสตรีอยู่ คุณสมบัติเหล่านั้นจึงไม่ใช่คุณสมบัติเชิงวิเคราะห์

Jagger เห็นว่าคุณสมบัติอย่าง Garside อ้างนั้นเป็นคุณสมบัติสำคัญ แต่เป็นเพียงคุณสมบัติในแง่ข้อเท็จจริง และคุณสมบัติเฉพาะคือประสบการณ์ในอนาคตหรือการพัฒนาของสตรีในอนาคตก็เป็นเพียงการคาดคะเนไม่สามารถกำหนดได้อย่างวิทยาศาสตร์ว่าเป็นคุณสมบัติที่จะต้องเกิดขึ้น ประวัติศาสตร์ ประสบการณ์ วัฒนธรรม ซึ่งเป็นที่มาของคุณสมบัติเชิงตีค่า อย่างที่ Garside อ้างแม้ว่าจะสำคัญ แต่ก็ไม่ใช่เงื่อนไขจำเป็นและไม่เป็นคุณสมบัติเชิงวิเคราะห์

Jagger ไม่เห็นด้วยอย่างมากกับความคิดของ Garside ที่ว่าคุณสมบัติเหล่านั้นทำให้สตรีและบุรุษต่างกันถึงขนาดมีสิ่งที่เรียกว่า sexual polarity เขาเห็นว่าความรู้สึกแตกต่างนี้เกิดขึ้นเพราะสตรียังถูกกดขี่อยู่ แต่ถ้าในอนาคตสตรีเป็นอิสระมากขึ้น ความรู้สึกแตกต่างนี้ก็อาจหมดไป แล้ว sexual polarity ก็จะไม่เป็นความจริง Jagger กล่าวดังนี้

"ข้าพเจ้ายอมรับว่าเป็นความจริงที่บุคคลต้องมีประสบการณ์ทางกายภาพทางสังคม และมรดกทางวัฒนธรรมบางอย่าง แต่ดูจะไม่จริงที่ว่าสิ่งเหล่านี้มีลักษณะเป็น เรื่องเพศอย่างเสียไม่ได้ ข้าพเจ้ามิได้ยืนยันอย่าง

a priori ว่า ความแตกต่างระหว่างบุรุษกับสตรีนั้นเห็นชัดเจนสรุปได้ว่า จำกัดเฉพาะเรื่องทางเพศ และการทำให้ความแตกต่างทางเพศหมดไป เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในทุกสภาพสังคม เว้นแต่เรื่องนั้นจะเกี่ยวข้องกับเพศ ข้าพเจ้าเพียงแต่อ้างว่าเรายังไม่มีเหตุผลดีพอ ไม่ว่าจะในแง่ ก่อนประสบการณ์หรือจากประสบการณ์ ที่จะปฏิเสธเรื่องการทำให้หมด ความแตกต่างทางเพศ และเนื่องจากข้าพเจ้าเห็นว่า การทำให้หมดความ แตกต่างนั้นเป็นอุดมคติอันควรปรารถนา ข้าพเจ้าจึงอ้างว่า เราควรทำงาน โดยมีสมมติฐานว่ามี เป็นสิ่งที่ เป็นไปได้ เว้นแต่เมื่อมีผลการวิจัยหรือข้อ โต้แย้งทางปรัชญาใหม่ ๆ มาแสดงให้เห็นความแตกต่างทางเพศในแง่อื่น เราจึงจะสงสัยในความเป็นไปได้ของอุดมคติใหม่อีก" (๕๓: ๒๘๒-๒๘๓)

๒. การกำหนดบทบาททางสังคมด้วยเหตุผล เรื่องความแตกต่างทางเพศ ปัญหาความแตกต่างทาง เพศดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นมักจะพูดถึงความแตกต่าง ทางเพศเฉพาะแง่กายภาพ (physiological) และมักจะมิได้มีการวิเคราะห์โดย ละเอียดว่าความแตกต่างที่สำคัญนั้นได้แก่อะไรบ้าง Joyce Trebilcot ได้เสนอ ข้อแตกต่างที่สำคัญซึ่งใช้ เป็น เครื่องกำหนดบทบาทของสตรีในสังคมอันเป็น เหตุให้สตรีและ บุรุษมีบทบาททางสังคมแตกต่างกันไป ความแตกต่างนี้ได้แก่ความแตกต่างทางจิตใจ (psychological) แนวความคิดนี้ทำให้ข้อโต้แย้งของพวกหัวเก่าลึกลับยิ่งขึ้น แต่ ถึงกระนั้น เทรปิลคอต ก็ยังชี้ให้เห็นว่า ความคิดของพวกหัวเก่า นั้นยังไม่เพียงพอ ในการกำหนดบทบาทสตรีกับบุรุษให้แตกต่างกัน

ในบทความเรื่อง Sex Roles : The Argument From Nature เทรปิลคอตแยกความแตกต่างระหว่างสตรีและบุรุษทางด้านจิตใจออกเป็น ๒ ทรนณะ คือ ทรนณะแรกคิดว่าความแตกต่างระหว่างบุรุษและสตรีในด้านจิตใจนั้นสืบเนื่องมาจากความ แตกต่างทางด้านร่างกายอย่างน้อยก็ในระบบประสาท คือตั้งแต่ชายอยู่ในครรภ์ ฮอร์โมนก็ผลิต ฮอร์โมน ซึ่งควบคุมการเจริญเติบโตของระบบประสาทส่วนกลางแล้ว แต่ในหญิงฮอร์โมน นี้ยังไม่ผลิตในระยะดังกล่าว และยังไม่มีผลิตฮอร์โมนเพศหญิงในระยะนี้ด้วย ดังนั้นโครง สร้างสมองของชายและหญิงจึงต่างกัน และความแตกต่างทางสมองนี้จะนำไปสู่ความ แตกต่างทางด้านพฤติกรรมต่อมา

ทรศนะที่สองเป็นทรศนะของพวกจิตวิเคราะห์ ซึ่งถือว่าความแตกต่างทางด้านจิตใจของชายและหญิงเกิดจากการตอบสนองของบุคคลต่อร่างกายของตนเองซึ่งมีโครงสร้างแตกต่างกัน ความแตกต่างทางร่างกายทั้งที่บุคคลสำนึกและไร้สำนึกทำให้เกิดพฤติกรรมเกี่ยวกับเพศแตกต่างกันไป เช่นเชื่อว่า การที่มดลูกมีลักษณะรองรับทำให้หญิงเป็นฝ่ายสนอง และองคชาติมีลักษณะแข็งตรง ทำให้ชายเป็นฝ่ายเสนอหรือฝ่ายรุก

ทฤษฎีเหล่านี้อาจจะยังพิสูจน์กันไม่ได้ชัดเจน แต่ถ้าเรายอมรับทฤษฎีเหล่านี้ เราจำเป็นต้องยอมรับหรือไม่ว่าบทบาททางสังคมของบุรุษและสตรีควรจะต่างกัน และควรยอมรับหรือไม่ว่าสังคมควรมีสถาบันเพื่อควบคุมบทบาทเหล่านั้น

ทรศนะที่ถือว่าความแตกต่างระหว่างเพศในแง่จิตใจเป็นเหตุผลที่ทำให้การกำหนดบทบาทตามเพศเป็นสิ่งที่ถูกต้องในแง่สังคม แบ่งออกได้เป็น ๒ ทรศนะใหญ่ ๆ คือ

๒.๑ ทรศนะที่อ้างความไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (Inevitability)

ทรศนะนี้ถือว่า การที่คนเรามีความแตกต่างทางเพศในแง่จิตใจทำให้การกำหนดบทบาททางเพศเป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้ พวกนี้คิดว่าความแตกต่างทางเพศเป็นสิ่งติดตัวมาแต่เกิด (innate) ทำให้การกำหนดบทบาททางสังคมแตกต่างกันเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพราะเมื่อคนมีธรรมชาติต่างกัน พฤติกรรมก็ต้องต่างกัน และสังคมก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องกำหนดบทบาทให้ต่างกันตามพฤติกรรมนั้น

เราจะเห็นได้ว่าความคิดแนวนี้มีปัญหาคือ ถ้าความแตกต่างทางด้านเพศทำให้ความแตกต่างทางบทบาทสังคมต้องเกิดขึ้นอยู่แล้ว ทำไมสังคมจึงต้องควบคุมบังคับ แต่ปัญหาต่อมาก็คือความแตกต่างทางเพศเป็นไปในลักษณะใด เราคงต้องยอมรับว่าความแตกต่างทางเพศนั้นมีได้แยกเป็นชายกับหญิงอย่างเด็ดขาด คนที่อยู่กลาง ๆ เช่นหญิงที่มีพฤติกรรมคล้ายชาย ชายที่มีพฤติกรรมคล้ายหญิงก็มีเป็นจำนวนมาก พวกเหล่านี้จะบังคับให้แสดงบทบาทของฝ่ายใด และหากจะถือว่าพวกนี้มีจำนวนน้อยกว่าพวกที่แสดงพฤติกรรมของชายและหญิงอย่างชัดเจน ก็ไม่มีเหตุผลว่าทำไมสังคมจึงเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องบังคับคนส่วนน้อยให้เป็นไปตามคนส่วนใหญ่ด้วย

๒.๒ ทรรรถนะที่อ้างความเป็นอยู่ที่ดี (Well-being) ทรรรถนะนี้อ้างว่าการที่บุรุษและสตรีมีบทบาทต่างกันทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น นั่นคือบทบาทเป็นเครื่องส่งเสริมความสุขที่เหมาะสมกับแต่ละเพศ ในแง่นี้การที่สังคมเข้าไปกำหนดบทบาททางเพศช่วยให้คนแต่ละคนเลือกบทบาทของตนได้ถูกต้องและเหมาะสมกับธรรมชาติ

ข้ออ้างนี้เมื่อพิจารณาแล้วเราจะเห็นได้ว่าไม่มีเหตุผลเพียงพอ เพราะสมมติว่าความสุขของหญิงคือการได้สิ่งสวยงามอ่อนหวาน และสังคมก็กำหนดบทบาทนั้นให้แก่หญิง แต่ก็มีชายที่ชอบสิ่งเช่นนั้น เมื่อสังคมกำหนดให้การแสดงบทบาทพอใจในสิ่งเช่นนั้นเป็นของหญิงเสียแล้ว ก็เท่ากับกีดกันชาย โดยสังคมไปเป็นตัวกำหนดเองว่าไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของเขา ปัญหาก็คือการที่สังคมไปควบคุมบทบาทกับการปล่อยให้คนมีเสรีในการเลือกบทบาทของตนเองอะไรจะให้ความสุขมากกว่า ในการปล่อยให้คนมีเสรีภาพในการเลือกบทบาทนั้น คนที่เป็นชายหรือหญิงจะกำหนดบทบาทของตนเองตามต้องการและมีความสุขได้ทุกคน แต่การที่สังคมเข้าไปควบคุมจะทำให้บางคนไม่ได้รับบทบาทที่ตนต้องการและไม่มีความสุข การอ้างความเป็นอยู่ที่ดีมาเป็นเหตุผลในการกำหนดบทบาททางสังคมของชายและหญิงให้ต่างกันจึงไม่ใช่เหตุผล และการใช้อำนาจสังคมมายังคับในเรื่องที่ไม่มีเหตุผลกลับเป็นการผิดศีลธรรมมากกว่าจะเป็นความถูกต้อง

๒.๓ ทรรรถนะที่อ้างประสิทธิภาพ (Efficiency) ทรรรถนะนี้เห็นว่าการที่ชายกับหญิงต่างกันย่อมทำให้เหมาะกับงานต่างกัน การมีบทบาทตามความเหมาะสมจะทำให้ทำงานมีประสิทธิภาพ เช่น หญิงมักจะเก่งภาษา วรรณคดี การให้หญิงทำงานชนิดนี้ย่อมมีประสิทธิภาพดีกว่าชาย ส่วนชายมีร่างกายแข็งแรงควรทำงานที่ใช้กำลังกายมากกว่าจะมาทำงานบางอย่าง เช่น ล่าม หรือแปล

ทรรรถนะนี้แม้ว่าจะดูมีเหตุผลน้อยที่สุดแต่ก็เป็นทรรรถนะที่มักจะถูกนำมาอ้างกันในการรับหรือไม่รับสตรีเข้าทำงาน ทรรรถนะนี้มีข้อแย้งได้ ๒ ประการ คือ ประการแรก ทรรรถนะนี้ไม่ให้ความสำคัญธรรมชาติแก่คนแก่ เพศที่ไม่ได้รับการยอมรับ เช่นกรณงานด้านภาษานั้นสมมติว่าพิสูจน์ได้จริงว่าหญิงเก่งกว่าชาย แต่ก็มีชายบางคนเก่งแม้ว่าจะไม่เก่งยอดเยี่ยม แต่ยังคงเก่งกว่าหญิงจำนวนมาก ชายเหล่านี้จะถูกกีดกันเพราะเป็นชาย

ทั้ง ๆ ที่หากมองในแง่ประสิทธิภาพแล้วก็ทำงานได้มีประสิทธิภาพเช่นกัน และที่จริงความสามารถมากหรือน้อยในเรื่องใดก็คงจะกำหนดด้วยความแตกต่างทางเพศได้ยาก พวกที่อยู่กลาง ๆ จะกำหนดบทบาทให้เป็นชายหรือหญิงก็ยิ่งหาเกณฑ์ไม่ได้ ปัญหาประการที่สองก็คือทรศณะนี้มุ่งประสิทธิภาพเสียจนลืมนึกถึงสิ่งที่สำคัญกว่าในแง่ศีลธรรมคือมุ่งประสิทธิภาพจนยอมละทิ้ง เสรีภาพ ความยุติธรรม ความเสมอภาคในด้านโอกาสอันเป็นคุณค่าทางจริยธรรมโดยตรง

เราจึงเห็นได้ว่ายังไม่ใช่ว่าเหตุผลที่ดีที่จะนำเอาความแตกต่างทางเพศไม่ว่าจะเป็นด้านกายหรือด้านจิตใจมาเป็นตัวกำหนดบทบาททางสังคมให้แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีความแตกต่างที่สืบเนื่องจากเพศ เพียงแต่สรุปได้ว่าสังคมยังไม่อาจอ้างความแตกต่างทางเพศในการกำหนดบทบาทให้แก่คนในสังคม แต่นอกจากเรื่องบทบาทแล้ว ปัญหาอีกประการหนึ่งที่เรามักโต้แย้งกันโดยอ้างความแตกต่างทางเพศก็คือ ความเสมอภาคอันเป็นทางนำไปสู่ความคิดเรื่อง เสรีภาพและความยุติธรรมทางเพศในสังคม

๓. ทรศณะเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศกับปัญหาความเสมอภาค

พวกที่ถือว่าหญิงต่ำต้อยกว่าชายนำเอาเหตุผลดังกล่าวไปใช้ในการสร้างสถาบันซึ่งทำให้บุรุษและสตรีไม่เท่าเทียมกัน โดยถือว่าความไม่เสมอภาคเช่นนั้นเป็นความถูกต้อง ส่วนพวกสตรีนิยมบางกลุ่มก็ถือว่าความแตกต่างทางเพศไม่มีหรือไม่สำคัญ และเรียกร้องความเสมอภาคจากเหตุผลนั้น แต่ความจริงแม้เพียงการยอมรับว่าบุรุษและสตรีต่างกันที่ร่างกายอย่างเดียวก็ใช้เป็นข้ออ้างให้เกิดความไม่เสมอภาคได้แล้ว เช่นการที่สตรีอ่อนแอกว่าบุรุษก็ใช้เป็นข้ออ้างได้ว่าบุรุษควรเป็นผู้คุ้มครอง ซึ่งทำให้สตรีมีฐานะต่ำกว่าในทางสังคม ในทางกลับกันสตรีนิยมบางคนเช่นฟร็อสโตนซึ่งเราได้พูดถึงมาแล้ว ก็ถือความไม่เท่าเทียมกันนั้นมาเป็นเครื่องเรียกร้องสิทธิพิเศษ เพื่อชดเชยให้เกิดความเท่าเทียมกัน เช่น เพื่อจะให้เกิดความเท่าเทียมกันกับบุรุษ ในเรื่องการไม่ต้องตั้งครรภ์ก็เสนอให้ใช้เทคโนโลยีในการทำให้ไม่ต้องตั้งครรภ์เอง ทำนอง "เด็กหลอดแก้ว" และให้รัฐตั้งศูนย์บริหารทารกเพื่อชดเชยความแตกต่างในเรื่องการที่หญิงต้องเป็นฝ่ายเสี่ยงบุตร

ทั้งสองพวกที่กล่าวมาแล้วสรุปความคิด เรื่องความเสมอภาคต่างกันโดยอาศัยความคิดเดียวกัน คือหญิงและชายมีความแตกต่างกัน พวกแรกคิดว่าจะนั้นควรยอมรับความไม่เสมอภาค พวกที่สองคิดว่าอุดมคติคือความเสมอภาค ฉะนั้นต้องขจัดความไม่เสมอภาคทุกวิถีทาง โดยเฉพาะปัจจุบันอาจใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย ปัญหาก็คือการที่จะให้ได้มาซึ่งความเสมอภาคนั้นจำเป็นต้องหาทางทำให้ความแตกต่างหมดไปหรือไม่

ในปัญหานี้มีคำตอบอยู่ ๒ แนว คือ แนวแรกเป็นของ Jaggar อีกแนวหนึ่งเป็นแนววัฒนธรรมสตรี (Female culture) ซึ่ง Babara Burris เป็นผู้ใช้คำนี้ ได้แก่แนวที่ได้รับความนิยมจากความขัดแย้งการแบ่งผิวในสหภาพอัฟริกาใต้ และคนผิวดำในอเมริกา

๓.๑ ทรนคนะของแจกการ์ (Jaggar) แจกการ์ไม่เห็นด้วยกับไฟร์สโตนที่จะหาความเท่าเทียมกันโดยขจัดความแตกต่าง Jaggar คิดว่า การทำให้คนมีโอกาสเท่าเทียมกันเช่นนั้นมิใช่เงื่อนไขจำเป็นของความเสมอภาค ถ้าสตรีมีลักษณะเฉพาะของตนเองซึ่งเสียเปรียบก็น่าจะให้สิทธิบางประการเพื่อชดเชยข้อเสียเปรียบนั้นมากกว่าคือ

"สิทธิสตรีที่แท้จริงนั้นจะเป็นได้ก็ในกรณีที่สิทธินั้นต้องเป็นสิทธิถาวรของสตรีที่เกี่ยวกับเพศจริง ๆ มิใช่สิทธิที่เพื่ออาศัยสังคมหรือคุณธรรมอย่างอื่นอันเป็นสิทธิของบุคคลในฐานะ เป็นมนุษยชาติ" (๕๓: ๒๘๔)

นั่นคือถ้าจะให้สิทธิพิเศษใดชดเชยได้ ก็ต้องชดเชย เฉพาะส่วนที่ผู้หญิงเสียเปรียบในฐานะที่เป็นหญิง เช่น การพ้นจากการถูกข่มขืน สิทธิทำแท้ง สิทธิคลอดโดยได้ค่าแรง สิทธิที่จะได้ค่าเลี้ยงดูบุตร แต่หากคิดเช่นนี้ก็ยิ่งเกิดปัญหาอีก ๒ ประการคือ ปัญหาแรก พวกที่เรียกร้องสิทธิมักจะขยายขอบเขตการเรียกร้องไปเกินกว่าส่วนที่เป็นความไม่เท่าเทียมกันอันเนื่องมาจากเพศต่างกัน ปัญหาที่ ๒ ซึ่งเป็นพื้นฐานและสำคัญกว่าก็คือ อะไรเป็นความเสียเปรียบที่มาจากความเป็นเพศหญิง โดยเฉพาะ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ปัญหานี้แล้ว Jaggar เห็นว่า "สิทธิสตรีจะได้รับการพิทักษ์อย่างเพียงพอในสังคมที่ยอมรับสิทธิของบุคคลเพียงพอ" (๕๓: ๒๘๔) นั่นคือสิทธิ

สตรีทุกชนิดรวมอยู่แล้วในสิทธิของบุคคล จึงไม่มีอะไรจะต้องพิทักษ์โดยเฉพาะ และถ้า ยอมรับสตรีในฐานะบุคคล เช่นเดียวกับบุรุษ สตรีกับบุรุษก็จะเท่าเทียมกัน แม้ว่าเพศจะ ต่างกัน

Jagger ยกตัวอย่างกรณีที่เกี่ยวข้องความเสียเปรียบของสตรีมาวิเคราะห์ดังนี้ เช่น กรณีเรียกร้องให้รัฐเป็นผู้รับบาทการ เป็นสิ่งที่ควรทำได้แต่การขอเช่นนั้นก็ได้เป็นการ เรียกร้องสิทธิสตรีส่วนที่ตนเสียเปรียบ สิทธินี้จะได้ได้รับความคุ้มครองอยู่เองถ้าถือว่าเป็น สิทธิของเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองทั้งจากบิดาและมารดา และไม่ใช้สิทธิของมารดาหรือ บิดาที่จะไม่เลี้ยงดูเด็ก ดังนั้น หากรัฐคำนึงถึงสิทธิของเด็ก ทั้งบิดาและมารดาก็จะได้ รับสิทธิดังกล่าวทั้งคู่ ไม่ใช่เป็นเรื่องสิทธิสตรี หรือกรณีสิทธิที่จะไม่ถูกข่มขืน ซึ่งมาจาก ความคิดว่าสตรีเท่านั้นที่จะถูกข่มขืนได้ หรือนำข่มขืน หากรัฐบาลขยายสิทธินี้ไปสู่มุขคน คือในฐานะเป็นมนุษย์ไม่ควรถูกข่มขืน ไม่ว่าคนผู้นั้นจะเป็นชายหรือหญิงก็ตาม ทุกคนก็ จะได้รับสิทธินี้เท่ากัน ไม่ใช่เป็นเรื่องของสตรีโดยเฉพาะ ในกรณีการทำแท้งก็อาจ ขยายไปเป็นเรื่องสิทธิในการจัดการกับร่างกายของบุคคล หรือในกรณีการลาคลอด ก็ให้เป็นสิทธิของทุกคนที่ไม่มีสมรรถภาพจะทำงานได้ให้ได้รับเงินช่วยเหลือเงินเดือนจากรัฐ ดังนี้ เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าเมื่อขยายขอบเขตสิทธิที่สตรีเรียกร้องให้เป็น เรื่องของ ทุกคนแล้ว ทุกคนก็จะเท่าเทียมกันในฐานะเป็นบุคคล โดยไม่ต้องเรียกร้องในฐานะ เป็นสิทธิพิเศษของสตรีซึ่งสืบเนื่องมาจากการมีเพศเป็นสตรี

๓.๒ แนววัฒนธรรมสตรี (female culture) แนวนี้ได้รับ อิทธิพลจากการต่อสู้ของคนผิวดำ ซึ่งคิดว่าไม่มีทางที่คนผิวขาวจะถือว่าคนผิวดำเท่าเทียม กับคน ในแง่สิทธิสตรีแนวนี้ก็ใช้เหตุผลทำนองเดียวกันคือ ไม่มีทางที่ชายจะเลิกถือว่าสตรี ต่ำต้อยกว่า ด้วยเหตุนี้จึงเป็นไปได้ที่สตรีแต่ละคนจะมีความเท่าเทียมกับบุรุษได้ จนกว่าสตรีทั้งหมดจะได้ยกระดับตนขึ้นจนมีอำนาจต่อสู้กับสถาบันของบุรุษที่ครอบงำอยู่ และวิธีที่จะยกระดับได้ก็คือการแยกตัวจากวัฒนธรรมของบุรุษ ไม่ฟังบุรุษ และจะทำ เช่นนั้นได้ก็ต้องมีสถาบันของตนเอง เช่น การศึกษาแบบของตน สุขภาพ สื่อมวลชน ตลอดจนกองทัพ แม้แต่เรื่องเพศก็สนับสนุนความสัมพันธ์ทางเพศในหมู่สตรีด้วยกัน

เมื่อยกระดับได้เท่ากันจนสามารถมีอำนาจเท่าเทียมกันได้แล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างบุรุษกับสตรี จึงจะเป็นไปอย่างเท่าเทียมกันได้

ปัญหาสำหรับแนวความคิดนี้ในทางปฏิบัติมีอยู่ ๒ ประการ คือ ประการแรก อะไรเป็นวัฒนธรรมชาย อะไรเป็นวัฒนธรรมหญิง เช่นอาจบอกว่าวัฒนธรรมชายคือ การศึกษา ศิลปะ ปรชญา วิทยาศาสตร์ หญิงคือ ทำอาหาร ปั่นค้าย ทอผ้า เลี้ยงลูก แต่เดี๋ยวก็นี่เป็นวัฒนธรรมเฉพาะชาติ เฉพาะสมัย เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปสิ่งเหล่านี้ก็เปลี่ยนไปด้วย ปัจจุบันวัฒนธรรมหญิงอาจต้องมีพิมพ์ดีดซึ่งใช้ในการทำงานนอกบ้าน การประพุดิปฏิบัติบางอย่างซึ่งทำให้ตัวเองเป็นคนน่าสนใจ วัฒนธรรมชายอาจได้แก่ งานปกครอง ทหาร ศาสนา เศรษฐกิจ แต่ที่จริงแล้วไม่มีอะไรเป็นเหตุผลว่าอะไรคือวัฒนธรรมเฉพาะของชายหรือหญิง

ประการที่สอง หากควรแยกตัวออกเพื่อสร้างวัฒนธรรมหญิงคือการทำทุกอย่างที่ชายทำอยู่ในปัจจุบัน ก็กลายเป็นการเลียนแบบวัฒนธรรมชาย และทำให้ความเป็นหญิงหมดไป วัฒนธรรมหญิงก็ไม่มี เพราะเหลือแต่วัฒนธรรมชาย

เราจะเห็นได้ว่าความเสมอภาคในแนวนั้นนอกจากเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติแล้ว ยังขาดความชัดเจนในเรื่องจุดหมายหรืออุดมคติที่ว่าวัฒนธรรมหญิงคืออะไร ส่วนที่พอมองเห็นได้ก็เพียงแต่ชี้ว่าการทำให้บุรุษและสตรีเท่าเทียมกันคือทำให้สตรีปฏิบัติและทำทุกอย่างอย่างบุรุษ ซึ่งก็เกิดปัญหาต่อไปว่า ความเป็นสตรี หรือวัฒนธรรมที่สตรีปฏิบัติอยู่ เช่นเรื่องเกี่ยวกับ ความสวยงาม ความอ่อนหวาน ความรัก กิริยามารยาท เหล่านี้มีค่าในตัวมันเองหรือไม่ หากมีค่าในตัวเอง การแสวงหาวัฒนธรรมหญิงโดยทิ้งวัฒนธรรมซึ่งหญิงเป็นอยู่แล้วนี่เป็นการสร้างวัฒนธรรมหญิงที่แท้หรือไม่ หากแม้แต่ในบ้านก็ยังเต็มไปด้วยการแข่งขัน เพราะไม่มีสตรีแบบเดิมซึ่งทำบทบาทของสตรีอยู่แล้ว จะนับว่าโลกได้สูญเสียชีวิตที่สงบสุขของครอบครัวไปหรือไม่

ตามที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นได้ว่า ความแตกต่างทางเพศแม้ว่าจะมีอยู่ก็ไม่ใช่ว่าเหตุผลที่จะนำมาใช้เป็นข้ออ้างทางสังคมที่จะกดขี่สตรีเพศ และที่จริงแล้วสังคมควรจะให้ความเสมอภาคในเรื่อง สิทธิ หน้าที่ บทบาท และอื่น ๆ แก่ทั้งสองเพศได้

แต่ปัญหาก็คือสิ่งเหล่านี้แก้ไขได้หรือไม่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งปัญหานี้พวกมาร์กซิสต์มักจะเห็นว่า การกดขี่สตรีเพศ เป็นปัญหาซึ่งเกิดขึ้นเพราะสังคมทุนนิยม หากระบบสังคมเปลี่ยนแปลงไป เป็นระบบคอมมิวนิสต์แล้ว การกดขี่เช่นนี้จะหมดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย